

**СЕМАНТИЧНА ПРИРОДА СЕНСОРНИХ ПРИКМЕТНИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗВУКУ
В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ
(НА МАТЕРІАЛІ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ)**

Досліджено семантичну природу сенсорних прикметників на позначення звуку як бази для похідних слів та значень, що визначають специфіку системної організації аналізованої групи слів. Доведено автономність структури та здатність залучати до свого складу елементи, які належать до інших лексико-семантичних сфер.

Про багатство навколишнього світу людина дізнається через п'ять зовнішніх органів чуття: зір, слух, смак, дотик, нюх – для опису яких у мові наявні спеціальні лексичні одиниці. Значне місце в цій групі посідають лексеми, які передають номінацію звуку, – звуконайменування. Важливість цієї групи лексики для людини не викликає заперечень, а велика кількість зазначених одиниць у лексичному складі української мови потребує всебічного аналізу.

В. В. Виноградов вказував на необхідність вивчення лексики, що виражається чуттям людини [1: 171]. Тому тема дослідження не є новою для українського та зарубіжного мовознавства. Особливості сенсорної лексики висвітлювали Н. Ф. Тимченко, К. А. Ісмайлов, Л. І. Ширіна, Н. Н. Вайсман, О. С. Федорова, Л. В. Шулікова, І. В. Гайдаєнко, А. В. Висоцький. Лінгвісти вважають дослідження лексичного складу мови через виокремлення та всебічне вивчення окремих лексичних мікросистем надзвичайно важливим для подальшого здійснення систематизації лексики.

Визначення семантичного поля, запропоноване дослідниками Воронежської семасіологічної школи [2: 35], згідно якого польовою структурою є об'єднання різних елементів мовної системи, якому властива відкритість, здатність поділятися на ядро і периферію, прозорість і проникливість меж, наявність зон перетину із суміжними структурами (полями), дозволяє стверджувати, що хоча у межах семантичного поля звукових позначень порівняно легко виділяється ядро і периферія, вони все-таки не можуть бути виведені тільки із системного опису без урахування принципів функціоналізму, оскільки ядерність і периферійність є ціннісними характеристиками, що мають пряме відношення до функціонування системи. Аналізуючи звуконайменування необхідно зважати на: 1) джерело звучання; 2) фізичні властивості, що визначають структуру звуку; 3) просторово-часові характеристики звукового сигналу; 4) зміни вихідних характеристик звуку, яких він зазнає при поширенні від джерела до слухача; 5) полімодальний характер звукового сприймання; 6) емоційне забарвлення акустичного явища.

Об'єктивність існування лексико-семантичного поля (ЛСП) звуконайменувань обґрунтовано:

1) співвіднесеністю його з конкретною сферою людського досвіду, зі слуховими відчуттями, їхньою об'єктивною стороною, тобто здатністю слухових відчуттів сприймати ознаки предметів матеріального світу, які впливають на цей орган чуття;

2) наявністю певної семантичної структури, заснованої на різноманітних відношеннях лексико-семантичних варіантів (ЛСВ).

ЛСП звуконайменувань – це сукупність слів, що має низку підмножин (мікрополів, лексико-семантичних розрядів, лексико-семантичних груп, лексико-семантичних підгруп), кожна з яких об'єднує слова, близькі за вихідним семантичним змістом. Підґрунтям цієї близькості є спільний для всього семантичного поля інтегративний компонент – сема "звук", а слова кожного мікрополя об'єднані спільною для них, але такою, що відсутня у словах іншого мікрополя, диференційною семою.

До ядра ЛСП звуконайменувань належать прикметники на позначення звукового відчуття, що характеризують звучання предмета як основну ознаку, якій властиві:

- сила, висота, довгота звучання: *голосний, тихий, гучний, бучний, негучний, безгучний. Вільні співи, гучні, голосні В ріднім краю я чути бажаяю, – Чую скрізь голосіння сумні!; На шлях я вийшла ранньою весною І тихий стів несмілий заспівала; Коли ж на довгому шляху прийдеться Мені почути співи гучні, вільні, – В моїй душі для них луна знайдеться; Чи полине межі сестри, межі милі, вільні хвилі, розтечеться, розпливеться, знову сили набереться, потім зрине і гучна, і бучна, переможно валом сплесне і воскресне?; Мій старший, найперший, він був мов кедр на верхів'ї гори, негучний перед вітром...; ...здає чорніє ліс Зубчастим муром, а туман на нього Безгучним, тихим морем напливає...;*

- тембр звучання: *хриплий, нехриплий. ...підводили повіки обважнілі і голосами, хриплими від змори, питали в темряві: чи хутко день?; ...тож було співали Дружки весільні, аж дзвеніла хата, Не хриплим, чистим голосом...;*

- звукова особливість людської мови: *старечий*. *Стерно рипить, мов голосом старечим на бурю скаржитися, на трудну путь;*

- наявність/відсутність звука: *шумливий, німий*. *Який шумливий світ там за вікном!*

У процесі розподілу відповідних семем уточнюється їх належність до того чи іншого лексико-семантичного мікрополя, розмежовуються конкурентні семіми. Різні лексико-семантичні мікрополя посідають неоднакове місце у структурі поля, тобто вони можуть розміщуватися ближче до ядра чи периферії або бути повністю ядерними чи повністю периферійними. Варто враховувати наступні критерії ядерності-периферійності семіми: наявність у семантичній структурі інтегральних і диференціальних сем; простота морфологічного складу; широка лексична сполучуваність; частотність.

Чим більше індивідуальних компонентів має значення акустемі, тим далі від ядра поля воно розташоване. Периферію прикметників на позначення звукового відчуття складають:

- прикметники, синонімічні ядерним, з ускладненою формальною структурою: *дзвінкий, смутний-голосний*. *Та була у нього пісня І дзвінкою, і гучною, Бо розходилась по світу Стоголоосо луною; Але поки ще буде на світі Хоч єдина людина сумна, Доки буде між людьми бриніти Моя пісня смутна-голосна;*

- відносні прикметники, що вживаються у значенні якісних: *співецький, співочий, залізний*. *Натруджене дихання обпало мені співецьке горло, стих мій голос, чи ви ж не чуєте? – він шелестить, як те сухе убите сонцем зілля...; І ледве струмки задзвеніли співочі, Пташки заспівали дрібні, – Вчувались дівчині веснянки дівочі, Ввижались діброви рідні; Недарма ти боїся Кайданів залізної музики!;*

- дієприкметники, ужиті у значенні прикметника: *рипучий, рвачкий, приглушений, сумно-здужалий, стриманий, жалібний, журливий*. *Ми слухаєм, а далі в сміх: зовсім рипучії ворота!; Твій голос, Ізольдо моя, рвачкий та жахливий, коли б він, як шелест берез, був тихий пестливий...; Так чом же ні співів не чути, ні музик, а зрідка чувати приглушений крик?; Не сходили з мислі йому тії гуки, То тихі, то сумно-здужали, Були в них якісь недоспівані муки, Якісь недомовлені жалі; Чиє ридання стримане, тяжке?; Кінчалася пісня; слова жалібнії Змінилися в слово потіхи: Що там десь, у бога, за муки земнії – Небеснії ждуть нас утіхи; Та дарма! поки ясне ще око, Не здіймемо журливих розмов!;*

- прикметники, синонімічні ядерним, з переносним значенням: *веселий, дивний, жахливий, пестливий, сумний, урочистий, чулий, стриманий, легкий*. *Я на гору круту крем'яную Буду камінь важкий підіймать І, несучи вагу ту страшную, Буду пісню веселу співать; Тоді від заходу, зо мли таємної, З оселі вечірньої мрії, Луна пронесеться від пісні дивної, Гучної, мов гімни надії; Твій голос, Ізольдо моя, рвачкий та жахливий, коли б він, як шелест берез, був тихий пестливий...; Вільні співи, гучні, голосні В ріднім краю я чути бажаю, – Чую скрізь голосіння сумні!; У віконце одчинене лунуть з садочку Урочисті пісні соловейка; Хутко в неї під віконцем Мандоліна залунала, Із потоку гуків чулих Серенада виринала; Чиє ридання стримане, тяжке?; І легкая згряя акордів перлистих Із неба на землю полетєся. Значна кількість акустем із переносним значенням дає змогу говорити про метафоричне поле у складі ЛСП звуконайменувань;*

- стилістично марковані прикметники: *великий, слабкий, несміливий, непевний, хороший, вільний, штучний, чистий*. *Море плаче голосом великим, дужі хвилі ринуть, і ридають...; Невже ті голоси несміливі, слабкі, Квиління немовлят – належить справді нам?; Виріс той хлопчик вродливий та гожий, Гарний, як малево, став, Голос до того дзвінкий мав, хороший, Штучно, чудово співав; Голос блискучий, мов крига ясна, Штучнії співи дзвінкі Тішили так, і юрба нависная Кидала квіти й вінки; Перед сльозами і благанням ревним Холодна втримливість, як віск, розтала, – Самсон зняв річ до неї голосом непевним, І таємничо мова залунала.*

Семіми багатозначного слова характеризуються різним ступенем контекстуальної зумовленості. Найменшою мірою залежить від контексту той ЛСВ, у якому зосереджене пряме значення. На думку багатьох дослідників, критерієм виділення головного значення виступає позиція його найменшої зумовленості контекстом. Для розмежування ЛСВ слова *голос* у поетичних творах Лесі Українки було помічено таке сенсорне оточення: 1) *тихий, гучний, жахливий, непевний, пестливий, рвачкий, слабкий, старечий, хриплий, людський*; 2) *дзвінкий, хороший*; 3) *надземний, не хриплий, а чистий*; 4) *великий, сміливий, твердий*. Такий контекст дає змогу констатувати, що відповідні ЛСВ іменника *голос* представлені такими семіми: 1) сукупність звуків, які видає людина за допомогою мовленнєвого апарату: *Мов хвилі морської Загули, заревли, зашуміли Голоси невгамовні людські, Знову квіти дощем полетіли*; 2) звучання голосових зв'язок як матеріал вокального мистецтва: *Виріс той хлопчик вродливий та гожий, Гарний, як малево, став, Голос до того дзвінкий мав, хороший, Штучно, чудово співав*; звуки, що створюють різні предмети: *...тож було співали Дружки весільні, аж дзвеніла хата, Не хриплим, чистим голосом...;* 3) волевиявлення людини: *Твердим голосом відмовив гнівний господар....* "Незалежно від його даного вживання, – зазначав В. В. Виноградов, – слово присутнє у

свідомості зі всіма значеннями, з прихованими і можливими, готовими на випадок першої ж необхідності впливати на поверхню. Однак те або інше значення слова, звичайно, реалізується і визначається контекстом його вживання. По суті, скільки відокремлених компонентів вживання даного слова, стільки і його значень, стільки і його лексичних форм; однак при цьому слово не перестає бути єдиним, воно звичайно не розпадається на окремі слова – омоніми" [3: 136].

Досліджуючи відрізки перетину аналізованого поля із суміжними семантичними полями на матеріалі творів Лесі Українки, зазначимо належність польових структур до класу нечітких множин, що зумовлює їх незамкнутість – здатність плавно переходити в нову якість. Виявлення суміжних семантичних полів здійснюється за допомогою аналізу синонімічних рядів. Виходимо з припущення, що багато синонімічних рядів організовано за принципом наростання/зменшення звукової семантики і, отже, можуть приводити від поля звукових позначень через більше чи менше число проміжних ланок – семем з контамінованою семантичною структурою – до суміжних семантичних полів. Зв'язки ЛСП звуконайменувань із іншими лексико-семантичними утвореннями мотивовані природою поняття "звук" та обсягом досліджуваного поля: чим повніше склад поля, тим розмитіші його межі. I. В. Багмут зазначає, що зв'язок звуконайменувань із іншими семантичними сферами може відбуватися у різний спосіб [4: 17]:

1) через кореляції прямих і переносних значень – результати аналізу процесів, зумовлених зовнішньою метафоризацією, свідчать про тісний зв'язок прикметникових акустем – "інтенсивність ознаки" (*великий*), "психологічний стан" (*жахливий*), "емоційний стан" (*стриманий*), "фізичний стан" (*слабий*), "колір" (*блискучий*), "дотик" (*ніжний*), "смак" (*терпкий*);

2) через периферійні компоненти того чи іншого семантичного класу – з багатокомпонентної семної структури акустем виокремлено периферійні ознаки, бо саме на периферійних ділянках семми особливо помітні явища перехідності, сполучуваності певного поля з іншими полями. У семній структурі акустем часто наявні декілька домінантних компонентів значення, тому вони одночасно можуть бути віднесені до різних полів, що створює умови для перетину семантичних сфер. Взаємодія з семантичною сферою "належність" (*солов'їний, співецький, собачий, пташиний*); "оцінка" (*пестливий, дивний*).

У поетичних творах Лесі Українки помічено перетини ЛСП прикметників на позначення звуку з такими лексико-семантичними сферами:

- з ЛСП прикметників на позначення кольору: *блискучий, дзвінко-срібlistий, глухий. Голос блискучий, мов крига ясна, Штучні співи дзвінки Тішили так, і юрба навісна Кидала квіти й вінки; Пісні соловейкові дзвінко-срібlistі!; Не раз було мені так привітно, Як у безлистім гаю під дощем, Мов у глухую ніч і жаско, й неохвітно, І серце знов заходилося плачем;*

- з ЛСП прикметників на позначення дотикового відчуття: *ніжний, тяжкий, міцний, пильний, твердий. Де ж потім ти взяла ті ніжні тони, Що навіть злих людей до тебе привертала?; Чиє ридання стримане, тяжке?; Якби мені знову колишня сила, Якби мені звуки міцні, Тоді б мене туга оця не гнітила!..; Щось ніяк не починалась Тая пильная розмова; Твердим голосом відмовив гнівний господар...;*

- з ЛСП прикметників на позначення смаку: *солодкий, терпкий, гіркий. Ні, не стихайте, солодкі співи, Всяк з нас їх слухати рад, Любо колишуть нас тихі мотиви "Снів" ваших, "мрій" та "балад"; Ти добра жінка, слів терпких нема у тебе для таких, що "впали низько", хоч злидні й перетерпіла й сама, хоч і тобі була спокуса близька; Тая мова Самсона серце вкрай вразила, Не вдержав він гіркого слова...*

ЛСП звуконайменувань значно розширюється за рахунок фразем із концептом „звук”. У творах Лесі Українки помічено такі фразеологічні одиниці, де розвинулося самостійне нове значення прикметника на позначення звуку. *Гострий на слово.* Здатний влучно, дошкульно, різко, дотепно висловлюватися [5: 665]. *І тепер нащадки графські Тюрми міцні будують, А поетові нащадки Слово гостреє гартують. Бистрий на слово.* Який, не задумуючись, дає метку, влучну відповідь [5: 665]. *Так, я вільний, маю бистрі Вільні думи – чарівниці, Що для них нема на світі Ні застави, ні границі.*

Одиниці ЛСП звуконайменувань перебувають у гіпонімічних відношеннях із його центром. Гіперо-гіпонімічна кореляція підтверджує той факт, що ядром поля є ділянка зосередження основного семантичного потенціалу ЛСП. На периферії ж розташовані ті гіпонімічні засоби, в яких виявлено розмитість спільних для поля інтегративних сем і які схильні до виходу за межі цього поля.

Усередині ЛСП звуконайменувань існують стійкі синонімічні зв'язки. Визначаючи ці зв'язки необхідно зважати на низку ознак, із яких найактуальнішими є: а) інтенсивність, характер, міра, тембр тощо; б) емоційно-експресивне та оцінне забарвлення. Синонімічні відношення демонструють структуру поля у мініатюрі, визначаючи її характер і особливості ієрархії. У поетичних творах Лесі Українки спостерігаємо. *Голосний* (про звук, голос – який добре чути), *гучний, дзвінкий, стоголосий, бучний* [6: 1: 355]: *Ох, співи мої голосні!..; Та була у нього пісня І дзвінкою, і гучною, Бо розходилась по світу Стоголосю луною; Чи полине межі сестри, межі милі, вільні хвилі, розтечеться,*

розпливеться, знову сили набереться, потім зрине і гучна, і бучна, переможно валом сплесне і воскресне? Для синонімічних акустем інтегровальні компоненти є обов'язковими, а диференційні – достатніми для визначення близькості їхніх значень. Відтінок у значенні синонімічних акустем може бути створений більшою або меншою кількістю додаткових ознак у семантичній структурі. Наприклад: *Гучний* (який дзвінко лунає, якого далеко чути) [7: 2: 200]: *Я йду шляхом, пісні свої співаю; Та не шукайте в них пророчої науки, – Ні, голосу я гучного не маю! Голосний* (який сильно звучить, добре чутий) [7: 2: 116]: *Так сидів він і не вважав на голосну юрбу, що, мов потік, по вулиці котилась. Дзвінкий* (який голосно і чітко звучить) [7: 2: 264]: *Не дивуйте, що думи глибокі Будять речі та сльози пекучі, – Так напровесні дзвінки потоки Прудко, гучно збігають зі кручі.*

Тихий (який звучить слабо, несильно), *слабкий, негучний, глухий* [6: 2: 739]. *Твій голос, Ізольдо моя, рвачкий та жахливий, коли б він, як шелест берез, був тихий пестливий...; Невже ті голоси несміливі, слабкії, Квиління немовлят – належить справді нам? І, може, де кобза знайдеться, Що гучно на світі озветься, На співи, на струни мої негучні; Лиш в листі сухім Вітер зітха, мов дріада сумує, Із жалем глухим.*

Тихий (сповнений тиші, без голосних звуків), *мовчазний, німий, глухонімиий* [6: 2: 739]. *Я дивилась на тебе, мій брате; Що гадала, – не вимовлю зроду; Чим було тоді серце багате, Поховала я в тихую воду; Ви не знаєте, що я гадаю, Як сиджу я мовчазна, бліда; Від слави давньої давнини Лиш zostались вежі та німії стіни!; Часи глухонімії не заглушають Дзвінких думок, вони бринять, бринять...*

Антонімічні відношення забезпечують можливість контрастної характеристики звукових ознак. Для членів ЛСП звуконайменувань характерне стійке лексико-семантичне відношення в межах антонімічних пар. Акустемі поєднано в антонімічні пари на підставі спільного загального поняття і протилежних виявів:

- інтенсивності: *тихий – голосний* (який звучить неголосно, нечутний, слабкий, беззвучний – який дуже сильно звучить, гучний, лункий, дзвінкий) [8: 110]: *І, може, заграє та кобза вільніше, Ніж тихії струни мої – Любо лилися в пташиному хорі Пісні голосні; тихий – шумний* (коли немає звуків, шуму – сукупність різноманітних звуків, які швидко змінюються за частотою і силою) [8: 110]: *У маленькій хатинці, у тихім куточку Мати спить і дитина маленька – Який шумливий світ там за вікном!;*

- емоцій (*мажорний – мінорний*): *Я на гору круту крем'яную Буду камінь важкий підіймать І, несучи вагу ту страшную, Буду пісню веселу співать – Коли співи мої жалібнії Знову викличуть сльози чийсь, То над скарби усі дорогії Нагорода то буде мені;*

- тембру (*чистий – нечистий*): *...підводили повіки обважнілі і голосами, хриплими від змори, питали в темряви: чи хутко день? – ...тож було співали Дружки весільні, аж дзвеніла хата, Не хриплим, чистим голосом... ;*

- виразності (*виразний – невиразний*): *мовчазний – співучий* (не виявляти почуття, не видавати звуки, зберігати мовчанку – видавати голосні музичні звуки.) [8: 75]: *Ви не знаєте, що я гадаю, Як сиджу я мовчазна, бліда – І ледве струмки задзвеніли співочі, Пташки заспівали дрібні, – Вчувались дівчини веснянки дівочі, Ввижались діброви рідні.*

Для антонімічних пар характерні рухливість і варіативність складу, зумовлені щільними синонімічними відношеннями, що спричиняє виникнення антонімічних рядів. Антонімічні позиції є одними з основних серед прикметникових акустем, у яких виявлено поступовий перехід між протиставленими ознаками. Наприклад, градаційний характер видових сем *голосний – тихий* дозволяє розташувати антонімічні пари відповідно до міри вияву, наприклад, *бучний, гучний, голосний – приглушений – тихий, негучний, безгучний, слабкий, (перен.) німий, мовчазний. Грає вільне широке море, Гомонять його хвилі гучні; Так чом же ні співів не чути, ні музик, а зрідка чувати приглушений крик?; ...здає чорніє ліс Зубчастим муром, а туман на нього Безгучним, тихим морем напливає...; Мій старший, найперший, він був мов кедр на верхів'ї гори, негучний перед вітром...; Невже ті голоси несміливі, слабкії, Квиління немовлят – належить справді нам?; Від слави давньої давнини Лиш zostались вежі та німії стіни!; Ви не знаєте, що я гадаю, Як сиджу я мовчазна, бліда.*

Отже, центральну частину ЛСП звуконайменувань творять ядерні акустемі – первинне поле, акустемі ближньої периферії – вторинне поле, антонімічне поле, далеку периферію – метафоричне та фразеосемантичне поля. Синонімічні об'єднання забезпечують зв'язок зон у складі поля, а також поєднують первинне поле з вторинним, метафоричним, фразеосемантичним. Антонімічні протиставлення всередині лексико-семантичних підгруп звуконайменувань визначають межі семантичної ознаки, де "антонімічність виступає компонентом смислового змісту слів як особлива характеристика лексичного значення слова. Протиставлення включається... в сам предметно-логічний зміст співвідносних слів, так що усвідомлення однієї з протилежностей неможливе без її протичлена"

[9: 59]. Як у синонімічній групі значення слова протиставляються своїми відтінками, так в антонімічній парі вони протиставляються предметно-понятійним ядром.

Досліджуване поле має автономну структуру та здатне залучати до свого складу елементи, які належать до інших лексико-семантичних сфер. Виявлено суміжні семантичні поля, на стику яких існує безліч перехідних явищ – семем, до семантичної структури яких, поряд з домінуючою звуковою семою, входить яка-небудь інша сема, що є домінантою для суміжного поля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Вежбицкая А., Шмелев А. Семантические универсалии и описание языков // Язык. Семиотика. Культура: Пер. с англ. А. Д. Шмелева. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 780 с.
2. Тараненко О. О. Розвиток антонімічних відношень у багатозначних словах // Українська мова і література в школі. – 1977. – № 1. – С. 32-39.
3. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. – 3-є вид., доп. – К.: Вища шк., 2002. – 440 с.
4. Багмут І. В. Класифікація звуконайменувань в українській мові // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство): Зб. наук. пр. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. – Вип. 1. – С. 15-19.
5. Фразеологічний словник української мови: У 2 кн. / Укладачі: Л. Паламарчук, В. Винник, В. Білоноженко та ін. – К.: Наук. думка, 1999.
6. Словник синонімів української мови: В 2 т. / НАН України. Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні. Ін-т української мови / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К.: Наук. думка, 1999 – 2000.
7. Словник української мови: В 11 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні / Ред. кол.: І. К. Білодід (голова). – К.: Наук. думка, 1970 – 1980.
8. Полюга Л. М. Словник антонімів української мови. – К.: Довіра, 1999. – 275 с.
9. Новиков Л. А. Антонимия в русском языке. – М.: Просвещение, 1973. – 354 с.
10. Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. – К.: Наук. думка, 1975 – 1979. – Т. I – II.

Матеріал надійшов до редакції 07.04. 2009 р.

***Беседовская И. В. Семантическая природа сенсорных прилагательных на обозначение звука
в современном украинском литературном языке
(на материале поэтических произведений Леси Украинки).***

Исследовано семантическую природу сенсорных прилагательных на обозначение звука как базы для производных слов и значений, что определяют специфику системной организации анализируемой группы слов. Доказано автономность структуры и способность приобщать в свой состав элементы, которые принадлежат другим лексико-семантическим сферам.

***Besedovska I. V. Semantic Nature of Sensor Adjectives for Sound Designation in the Modern Ukrainian
Literary Language (on the material of Lesya Ukrainka's poetic works).***

Semantic nature of sensor adjectives for sound designation as the basis for derivative words and meanings, which define the system organization specificity of the analyzed word group has been researched. The structure autonomy and the possibility of involving the elements, which belong to other lexical-semantic spheres, to its composition have been proved.